

A béke fóruma

A béke és barátsági hónap keretében országszerte megrendezik az európai biztonsági és együttműködési szerződés záróokmányát, a helsinki konferenciát méltató európai hetet.

A hét rangos eseménye volt a tegnap, Szegeden, tartott európai fórum, melyet az Európai Biztonság és Együttműködés Magyar Nemzeti Bizottsága, az Országos Békatanács Tudományos Bizottsága, a Hazafias Népfrent Csongrád megyei és Szeged városi bizottsága, valamint a József Attila tudományegyetem szervezett.

A fórumnak a JATE Auditorium Maximuma adott otthont. Kiss Piroskának, a Hazafias Népfrent városi bizottsága titkárnak megnyitóját követően az Európai Biztonság című új magyar híradófilmet Pálos Tamás, az MSZMP KB helyettes osztályvezetője az európai együttműködés továbbfejlesztésének ideológiai kérdéseiről, Nagy Miklós, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének alelnöke a szocialista országoknak az európai kulturális és tudományos együttműködés kizsélé-

sítéséért folytatott erőfeszítésekről beszélt. A fórum résztvevői — egyetemi tanárok, marxista tanszékek oktatói, kulturális intézetek vezetői, párt- és KISZ propagandisták — szekcióüléseken vitatták meg az előadások témakörébe tartozó kérdéseket.

A fórumon jelen volt többek között dr. Németh Lajos, az MSZMP Csongrád megyei-, Deák Béla, az MSZMP Szeged városi bizottságának titkára és Molnár Sándor, a Hazafias Népfrent Csongrád megyei bizottságának titkára.

Francia küldöttség Szegeden

Az Európai Biztonság és Együttműködés Francia Körrel való együttműködéséről, amely a magyar társszervezet meghívására tartózkodik hazánkban, tegnap, kedden Szegedre látogatott. A francia küldöttség — Jean Schäfer, a munkaügyi szervezet titkára, Philippe Devillers, a politikai tudományok intézetének tanára, Pierre Barbe, a Francia Kör titkára, a Francia Kommunista Párt külügyi osztályának titkára — Pierre Godfroy parlamenti képviselő vezetésével tegnap délután a népfrent városi székházában találkozott a megye és a város társadalmi és politikai életének vezetőivel. A

vendégeket Molnár Sándor, a Hazafias Népfrent megyei bizottságának titkára köszöntötte és ismertette a népfrent békepolitikáját. Kiss Piroskát, a Hazafias Népfrent városi bizottságának titkára Szeged békemozgalmáról, a szolidaritási akcióról adott tájékoztatást. Bányainé dr. Birkás Mária, Szeged megyei város tanácsának elnökhelyettese a tanács és a népfrent együttműködéséről, Turai Zoltán, az SZMT oktatási központjának vezetője pedig a szak szervezeti mozgalmáról szövelezett. A tanácskozáson többek között jelen volt Rigó Szilveszter, a városi pártbizottság osztályvezetője, Szatmári

Emilné, a megyei pártbizottság munkatársa is.

Pierre Godfroy a francia kör szervezeti életéről, mozgalmi céljáról adott tájékoztatást. A delegáció tagjai pedig ismertették azoknak a békeszerető csoportoknak a célkitűzéseit, amelyekkel együttműködnek a haladó erővel az európai béke és biztonság megteremtésében.

A francia vendégek délután megtekintették a várost, majd részt vettek a JATE Auditorium Maximumában az európai fórumon. A francia küldöttség este visszautazott Budapestre.

A hatékonyságról (1.)

A beruházással kezdődik

Fejlesztési, bővíteni, korszerűsíteni, versenyképesebbé válni, azaz — beruházni. A vállalati gondolkodásmód sémája így írható le még napjainkban is, bár sok minden történt, hogy e séma a tényleges társadalmi érdekekhez jobban igazodjék. Hatalmas summát költenek ugyanis a népgazdaság különböző területein beruházásokra, a szocialista szektor ilyenfajta kiadásainak teljes összege 1975-ben 141,4 milliárd forintba rúgott. A léptékre fényt vet, ha hozzátesszük: 1970-ben még 89,5 milliárd forintnál tartottunk.

Baj-e, hogy évről évre nagyobbak a fejlesztési ráfordítások? Ez természetes kísérője a gazdasági növekedésnek, s előfeltétele a társadalompolitikai, életszínvonalpolitikai célok elérésének. A gond ott van, hogy sűrűn nem áll arányban a ráfordítással a hozam, azaz olyasmire is költöttek, költenek, ami kamatként alig valamit, vagy semmit sem fizet. Az új kórház, az iskola csak közvetve lehet — fejlesztési célokat szolgáló, s pályázati alapon megadásra kerülő 45 milliárd forintnyi hitel, amelyért ugyancsak nagy a „nyújtózás”. Bebizonyosodott, hogy vállalatok sora képes rövid idő alatt jelentős fejlesztéseket megvalósítani, mégpedig olyanok, ahol a hozamok az átlagosnál magasabbak — pl. a közúti járműgyártásban —, vagy a megterüléshez — így a vákuumtechnikai iparban — igen rövid idő kell. Miért nem tették meg eddig e fejlesztési lépéseket? Azon egyszerű oknál fogva, hogy nem volt rá pénzük. Bárán levonhatjuk tehát a következőket: a fejlesztési források nem okvetlen ott képződtek, ahol azok felhasználása a legnagyobb eredménnyel járt volna, s hogy az állami támogatások sem mindenkor azt segítetik napvilágra, ami a ráfordítás nézőpontjából kifizetőnek látszott.

az építőanyagiparban, az élelmiszeriparban a teljes értékűsítés leírását is fejlesztésre fordíthatják. Ugyanakkor az állami irányítás arra ösztökéli a vállalatokat — egyebek között a fejlesztési alapból lerovandó építési adóval —, hogy a rekonstrukciós jellegű beruházásokat helyezik előtérbe. A gépi beruházások megtérülése ugyanis gyorsabb, mint az építési és gépi fejlesztést együttesen tartalmazóké, s érthetően az időszükséglet is szerényebb, azaz a befektetés rövidesen kamatozni kezd.

Hiba lenne azonban úgy vélni, hogy az említett — s a hozzájuk kapcsolódó — rendelkezések „rendet tesznek”, s úgy fog menni a beruházási munka, mint a karikacsapás. Az ipar állóeszköz-állománya öt év alatt — összehasonlítva áron számolva — 47 százalékkal bővült. Ezzel azonban koránt sincsenek zsinórban a gazdaságossági eredmények, bár javultak a korábbi időszakhoz mérten. Fényt vet a tartalékokra az az exportfejlesztési célokat szolgáló, s pályázati alapon megadásra kerülő 45 milliárd forintnyi hitel, amelyért ugyancsak nagy a „nyújtózás”. Bebizonyosodott, hogy vállalatok sora képes rövid idő alatt jelentős fejlesztéseket megvalósítani, mégpedig olyanok, ahol a hozamok az átlagosnál magasabbak — pl. a közúti járműgyártásban —, vagy a megterüléshez — így a vákuumtechnikai iparban — igen rövid idő kell. Miért nem tették meg eddig e fejlesztési lépéseket? Azon egyszerű oknál fogva, hogy nem volt rá pénzük. Bárán levonhatjuk tehát a következőket: a fejlesztési források nem okvetlen ott képződtek, ahol azok felhasználása a legnagyobb eredménnyel járt volna, s hogy az állami támogatások sem mindenkor azt segítetik napvilágra, ami a ráfordítás nézőpontjából kifizetőnek látszott.

Túlzás lenne a beruházási munkánál alapvető fordulatról beszélni. A nagy megterheléseket az egész gazdaság — s vele a társadalom — megérezné. A folyamatosság és a fokozatosság van a hangsúly, de mindenképpen a változás. Igazság rejlik abban a vélekedésben, hogy a fejlesztések többségének gazdaságossága már akkor eldőlt, amikor a végrehajtást még el sem kezdték. A rosszul megválasztott beruházási cél, a silány és késedelmes kivitelezés, a közepes minőségű s csakis belföldön értékesíthető terméket ugyanis semmiféle varázslat — és varázsló — nem változtathatja a ráfordítások bőven buzgó kamatforrásává, azaz nyereséggé.

K. S.

KGST-tanácskozások Budapesten

A KGST postai és távközlési állandó bizottságának X. ülése kedden kezdődött meg a margitszigeti Nagyszállóban. Az ülésen részt vesznek a KGST-tanácsok és Jugoszlávia küldöttségei, a KGST titkárhelyettese, valamint megfigyelőként a VDK és az Interszputnyik Nemzetközi Űrtávközlési Szervezet képviselői.

A megnyitót után a magyar kormány nevében Huszár István, a Minisztertanács elnökhelyettese üdvözölte az ülés résztvevőit, méltatta a bizottság eddigi eredményes tevékenységét.

A május 15-ig tartó ülés napirendjén számos, a hírközlés integrációjával, a sokoldalú postai együttműködéssel kapcsolatos kérdés szerepel. A bizottság most először

Kinek van igaza?

Mondják gazdálkodó ismerőseim; kiadták a jelszót, ne kritizáljunk, dolgozzunk! Ebből aztán sokféle filozofikus bölcsekedést lehet gyártani, egészen a szélsőségekig; befogták alaposan a szánkat.

Hát ezt akarnánk?

Erről szó sincs. Kétségtelen viszont, hogy az elmúlt hónapokban felkavarodott a gazdálkodó kollektívák hangulata, megnövekedtek az adóterhek, az elvonások és elvárások a termelőszövetkezetek iránt, ugyanakkor sürgető az is, hogy az indokolatlanul nagy különbségek, differenciáltságok szűnjenek meg egyik-másik gazdálkodó között, erősödjenek a szocialista termelési viszonyok, a tudatformálás, mindent az ötéves terv indulásakor kellett figyelembe venni, olyan esztendő elején, ami nem kezdődik valami fényesen. S olyan esztendő zárószámadata után, amikor tetemes veszteségek, természeti csapások érték a kollektívákat.

Ráadásul: — kiküldték nekünk is papíron, hogy húsz hektáron termeljünk mustárt. Az éves tervben szerepeljen. De ki fogja azt megművelni?

Számítsuk azt is, hogy a tervciklus legelején tartunk, hova lyukadunk ki, ha lépésről lépésre adminisztratív intézkedésekkel, szabályozással pofozzák a vállalatok gazdálkodását? Ilyen és hasonló vélemények hangzottak el a közelmúltban.

Mielőtt alaposabban megvizsgálunk a témát, hívjuk segítségül az MSZMP Központi Bizottságának április 22-i ülésén elhangzottakat. „A népgazdaság első negyedévi tapasztalatai összességükben kedvezőek: erősödtek a népgazdaság egyensúlyának javítására irányuló törekvések; a vállalatoknál és a szövetkezeteknél megérették a népgazdasági érdekekkel összhangban álló kezdeményezések. Kezdeti eredmények vannak a termelés-szerkezet korszerűsítésében, munkaerő-gazdálkodás javításában, az ésszerű, takarékos gazdálkodásban. A termelés növekedésének fő forrása továbbra is a munka-termelékenység emelkedése. A termelés növeléséhez szükséges nyersanyag és energia rendelkezésre áll.”

Vonatkozik ez szűkebb pátriánkra is. Szinte már magyarázni fölösleges; érződnek a gazdálkodás feszítői, mégis hatékonyabb termelést várunk, sürgetünk. A veszteséges termelési szerkezeteket meg kell szüntetni, abból semmiképpen nem lehet

megélni, nincs jövője, jövedelmezősége, ami egyben a fejlesztést is szabályozza. A közös gazdaságok egyharmada évek óta szinte helyben topog, ami óriási nyereségkieszt okoz. Objektív tényezőkre gyakran hivatkoznak, természeti csapásokra, vagy például gyakorta a legjobb termőterületek kerülnek víz alá. A komplex vízgazdálkodás megteremtése rengeteget jelenthet, a központi anyagi segítség, ami már nem vár magára, ám a helyi, üzemi erőfeszítések nélkül jóval kevesebbre soványodik. Mindig objektív nehézségekre hivatkozni, csak azzal magyarázni a bizonyítványt ma már neveléses, felsőbb szervezettől várni az intézkedéseket a mindennapi termelőmunkához, a problémák megoldásához, enyhén szólva káros felelőtlenség.

Az is igaz, bőven van rendeznivaló. A vezetés színvonalát dicsérjük, ahol egyéni ötletekkel, a szövetkezeti demokrácia megvalósításával, a szocialista munkaverseny lehetőségével, nem utolsósorban más szövetkezetek hasznos, jó tapasztalatainak átvételével, megbízható, fejlődő nagyüzem formálódik, amire jobb és mostohább termelési körülmények között is egyaránt számítani lehet. Élesen fogalmazva; a legutóbbi TESZÖV-küldött-gyűlésen elhangzott; tisztességes, elyszerű kapcsolat alakuljon ki a felvásárló vállalatokkal, mert rengeteg bosszúság, a termelési kedv hanyatlásának okozója, amikor a kész ár nem talál vérvőre, indokolatlanul leminősül, a kereskedelmi érdekek sakkítábláján elfelejtett gyakorlatossá alacsonyodik, végül pocskába megy. Akkor hiába a folyamatos, kiegyenlített termelés, a maximális foglalkoztatottság, az ésszerű munkaerő-gazdálkodás, amivel egyre inkább gondolkodnak.

Senki sem állíthatja, hogy minden rendben van a termelésben, elértük a plafont, sem a terméseredmények, sem a hatékonyság nem fokozható. Inkább egészséges önvizsgálattal, a befelé fordulással, és az önelégültséget koordináló és cselekvő együttműködés váltja fel, mert a hatékonyabb gazdálkodásnak számtalan lehetősége adott ezen a téren is. Mivel lehet magyarázni azt, hogy tavaly tízezer hektár műveletlen terület volt a megyében? Erre nagyon nehéz ideológiát gyártani, még ha a vízállásos területek nagyságát méltányoljuk is. Mégiscsak nevétségek és irónikus, gazdag üzemek mellett szegény állam legyen? A cselekvési programok elkészültek a mezőgazdasági nagyüzemekben, leginkább a belső tartalékokra irányítva a figyelmet, jobban élnek a vállalati, szövetkezeti önállósággal, mint korábban, s nem utolsósorban nagyobb munkalendület is tapasztalható.

Egészséges folyamat bontakozott ki a háztáji és kisipari gazdaságok támogatására is, hiszen megyénkben sem lehet közömbös ez a szektor, annál inkább nem, mivel a mezőgazdasági termelés bruttó bevételének a 45 százalékát adja, és 84 ezer család foglalkozik mezőgazdasági termeléssel, aminek csak a fele tézisztag, illetve téziszben dolgozó család. Az ötéves terv célkitűzései nagy próba elé állítják megyénkben is a szövetkezeti mozgalmat, különösen az idejé esztendő és a jövő év lesz

küzdelmes. Nyilvánvaló, bizonyos szerkezeti változás szükséges, az ipari növények, zöldségek javára, de elsősorban az eszközhatékonyság fokozása hozhatja meg a kívánt eredményt, az iparszerű termelés terjedése, a jól képzett, felkészített munkaerő garantálhatja az adottságok, elvárások és teljesítések szinkronját. Az intenzív, belterjes gazdálkodás, különösen városi vagy városkörnyéki földeken a személyi jövedelmekben sem túr meg torpanást, naponta 110—120 forintos munkabért adni már nem lehet. Ennyi kevés, napjainkban adják át a

Nemunka, a termelés legjobbjainak, téveseknek, brigádoknak a megérdemelt és megtisztelő kitüntetések, jutalmak. A szándék és cselekvés összhangjában figyelemre méltó eredményt értek el. Elismerjük, elismerjük, és köszönjük. Az egész magyar szövetkezeti mozgalom fényes tetteivel dicsekedhet. Néha már az is felvidítja a gazdálkodó embert, ha széttekint a határon, ahol a közelmúltban még a szél pörgette a homokszemeket, kiérdemesült körmös traktorok, traktorcsokrák hasították a barázdákat, már a föld- és üveg-házerdők sorjázna, virulnak, okos és drága, nagy tudású, patikatisztaságú, nagy teljesítményű gépcsodálás munkálkodnak, történelmileg igen rövid idő alatt teremődött ez a korszerű és elismert érdemlő mezőgazdaság, az új kor egyik csodája, a szövetkezeti mozgalom. Bár a szakaszai nélkülözhetetlen tanulságokkal szolgál, kora előtt egyenletes teljesítménnyel és fejlődéssel, az egész viszont mindenképpen felér egy történelmi csodával. Mégis vegyük figyelembe és ne feledjük; egy új szakasz kezdődik, amikor már a tanulópenzt nem lehet büntetlenül visszaadni.

Máshogy fordítva; ne csak azt nézzük, honnan indultunk el a szövetkezeti mozgalom kezdetén, s az árva kubikostaligát, sánta gebélt világot idézzük, hogy milyen küzdelmes, erőt kívánó kort hagytunk magunk mögött, hányan koptak el, dőltek ki útközben — tisztelt és elismerés az arra érdemeseknek —, de azt is vegyük számításba, érthetünk volna tovább is, érthetünk volna el más, jobb eredményeket is.

Az idő a leggyorsabb. És sajnos, nincs garancia arra, hogy amit beváltatlanul hagytunk tegnapjainkban, azt holnap pótolhatjuk, megcselekedhetjük.

Magasra raktuk a mércét? Az ötéves terv célkitűzései, elvárásai teljesíthetők. De keményebb, közvetesebb munkára, gazdálkodásra van szükség. Úgy is fogalmazhatjuk; a teljesítmény legyen a cél, nem pedig a teljesítmény értékelése.

Kinek van tehát igaza? Az aggodalmaskodóknak, a lépten-nyomon kritizálóknak? Annak, aki kritizál is, de dolgozik is. Aki csak beszél, beszél, előbb utóbb tücsköt-bogarat összehord, miközben elfelejtkezik a munkáról. Márpedig minden valamirevaló vélemény, gondolat, kritika alapja a hétköznapi munkálkodás, az a meg-megújuló folyamat, amire az életünket, s közös céljainkat tettük. Beszéljünk, vitázzunk tehát csak bátran! Úgy, ahogy dolgozunk.

Sz. Lukács Imre